

upro Čehi in Poljaki. V tem slučaju bode pač treba Čehom in Poljakom povedati, da ima tudi slovanska solidarnost svoje meje in da slovenski poslanci niso bili poslani na Dunaj samo za to, da pomagajo do zmage samo avtonomistični ideji, ampak da varujejo svoj narod in vse njegove dele ne samo pred sovražniki, ampak tudi pred prijatelji.

Slovenci imamo za svoje brate na Štajerskem, na Koroškem in na Primorskem le tedaj pričakovati boljših časov in boljših razmer, ako se jezikovno vprašanje reši ali popolnoma ali vsaj deloma — namreč v kolikor se nanaša na varstvo narodnostnih manjšin — v državnem zboru, ker bi naši zunajkranjski bratje bili sicer izgubljeni, ako bi jim Nemci in Italijani po svoji volji določali jezikovne in narodnostne pravice. Zategadelj je želeti in tudi pričakovati, da odnehajo Čehi in Poljaki od avtonomističnega principa, katerega zagovarjajo z veliko vnemo, da odnehajo vsaj v toliko, da se doseže porazumljenje glede varstva narodnostnih manjšin, zakaj če bi tega ne storili, bi se lahko zgodilo, da bodo nekega dne s svojimi pretiranimi avtonomističnimi načeli vred — izolirani.

Bratje Slovani!

Dne 14. rožnika letošnjega leta bode ravno 100 let, ko se je narodil v Hodslavicah, mali moravski vasi, slavni zgodovinar češki *František Palacký*, katerega je imenovala hvaležna udanost českega naroda po pravici „očetom narodovim“!

Ta spomin budi v srci vseh Čehov resna in globoka čustva hvaležnosti k možu, na čegar delovanju, naporu in znanju sloni v češki zgodovini velepomembno dejstvo našega narodnega prebujenja iz neskončne duševne in gmotne bede, v katero so spravile češki narod bridke nezgode minulih dveh stoletij. To dejstvo pomenja mogočen prehod iz prežalostnega ponižanja in splošnega propada v novo, silno in zdravo življenje, ki sedaj krepko napreduje v vseh plemenitih smerih človeških teženj.

Veliko dejstvo, preporod českega naroda in njegov povrat k dostojnemu življenju, je v svojem začetku in v daljšem razvitku večinoma delo *Františka Palackega*, ki je izkopal z neumorno pridnostjo iz globin pozabljenosti, obdarjen z velikim duhom in prešinjen od vznešene ljubezni k narodu svojemu, veličasten zaklad minulih zgodeb svoje domovine in v obsežnem zgodovinskem delu narisal osodo, nekdanjo moč in pomen Češke, prav v srcu Evrope ležeče države.

Z monumentalnim tem delom je zavrnil nalašč širjene laži in obrekovanja, razjasnil pomenljivi vpliv naroda českega na politično zgodovino, razvoj kulturni in osvobodjenje človeštva, dokazal pravo njegovo na neodvislo življenje in samostojno mesto mej sočasnimi prosvetljenimi narodi in podal obupajočim novih sil, čilosti in navdušenja k boju za čast in življenje narodovo.

V tem mnogostranskem dolgoletnem boju se je postavil *František Palacký* na čelo prednih vojev, s svojim

političnim imenom, moško odločnostjo in z nevsakdanjo bistroumnostjo je pripravljajal pot češkemu narodu, premagal vse neštivilne ovire in končno zagotovil njegov obstanek, jasno določil njegov politični program, težeči k svobodi in prostosti vsega človeštva. Znanstveno in politično svoje delovanje je začel *Fr. Palacký* na široki podlagi slovanski in s tem mnogo prispel k vzajemnemu zbližanju slovanskih plemen, katero se je jasno in izrecno pokazalo na znamenitem shodu avstrijskih Slovanov 1848. l. v Pragi, „h kateremu“, po besedah tega shoda, „so se prvič, odkar nas omenja zgodovina, sešli raztrošeni udje velikega debla slovanskega v lepem številu iz daljnih pokrajin, da bi se zopet liki bratje med seboj mirno posvetovali o skupnih svojih zadevah in se odločno izjavili, da hočejo svoji narodnosti v Avstriji z vsemi dovoljenimi sredstvi pridobiti popolnega priznanja istih pravic v državi, katere uživata naroda nemški in madjarski, zanašajoč se pri tem na močno podporo, katera vre in kipi v vsakem zares svobodnem srcu sa pravično stvar“.

Fr. Palacký je bil celega pol stoletja voditelj duševnega razvitka českega in si je pridobil za svoj narod neumrljivih zaslug s svojimi „*Dějiny národa českého*“ in drugimi zgodopisnimi deli, z izdajanjem „*Starých letopisů českých*“, „*Archivu českého*“, z ustanovitvijo in vodstvom „*České Matice*“ in s svojimi deli v Muzeju češkem.

Svět kralj. glav. mesta Prage, v katerem mestu je živel in deloval in katerega častni občan je bil, smatra v prvi vrsti za svojo dolžnost in nalogo, da dostojno počasti spomin velikega Čeha; zato je sklenil počastiti stoletnico rojstnega dne *Františka Palackega* z veliko slavnostjo, dostojno njega spominu in narodu, s slavnostjo, pri kateri se položi temeljni kamen spomeniku in katera bo ohranila trajen spomin prihodnjim vekom.

V ta namen je pozval mestni svet skupno z mesti v okolici podpisani slavnostni odbor, da naj izvrši to svojo nalogo kolikor mogoče častno in slovesno.

Slavnosti se bodo vršile 18., 19. in 20. rožnika t. l. v Pragi.

Vabimo k temu dostojnemu izrazu hvaležnosti českega naroda napram njegovemu velikemu probuditelju vse drage brate po širnih krajih slovanskih, da bi prišli in z nami proslavili spomin velikega Čeha in Slovana in s tem tudi spomin prebujenja českega naroda in ideje slovanske.

Z odkritosrčno in iskreno udanostjo širimo Vam naproti svoje roke in Vas vabimo k gostoljubnemu svojemu ognjišču, v kraljevsko, zlato, slovansko našo Prago, in Vam kličemo nasproti presrčni

Na zdar!

Dano v Pragi, dne 10. sušca 1898. l.
Odbor za proslavo stoletnice rojstnega dne *Františka Palackega* v Pragi.